

Spara och investera

VÄSTERÅS STAD
Överförmyndarförvaltningen

Spara och investera

Denna broschyr förklarar vad som gäller när du som god man eller förvaltare ska spara och investera huvudmannens pengar.

HUVUDMANNENS SAMTYCKE

Innan du flyttar pengar eller startar upp ett sparande måste du ha din huvudmans samtycke. Om det gäller större investeringar måste du också informera eventuell make eller sambo och höra vad de tycker.

Vid förvaltarskap behöver du inte ha huvudmannens samtycke men är det fråga om större investeringar ska du ändå informera huvudmannen och höra vad hen tycker.

Ibland är huvudmannen så sjuk att du inte kan fråga vad hen tycker. Då måste du försöka bilda dig en uppfattning om hur du tror att hen skulle vilja ha det om hen hade kunnat uttrycka en önskan.

ATT VÄLJA SPARFORM

Huvudregeln är att huvudmannens pengar ska förvaltas på ett tryggt sätt och som ger skälig avkastning. Du kan välja att spara pengar på ett sparkonto eller i exempelvis fonder och aktier.

Innan du väljer sparform bör du fundera över vad som är en lämplig sparform för just din huvudman. Fundera över sparandets risk och hur lång tid du ska spara. Ju längre tid desto högre risk kan du välja.

Tänk också på att sprida sparandet mellan olika fonder eller aktier och att ha en del pengar tillgängliga för konsumtion eller buffert på kortare sikt. Om pengarna ska användas inom fem år är det inte lämpligt att placera dem i aktier och aktiefonder med hög risk. Då är det bättre att välja sparkonto, ränte- eller blandfonder. Om pengarna behövs inom ett år är det bäst att välja ett sparkonto.

Andra saker som du kan fundera över är huvudmannens ålder och framtida behov. En ung person kan behöva spara mer än en äldre person.

Sparade pengar (som inte behövs för löpande utgifter) ska vara alltid överförmyndarspärade.

HUR MYCKET SKA DU SPARA?

Fastna inte i tanken att spara varenda krona. En långsiktig investering tar hänsyn till både framtida och nutida behov. Det innebär att spara så att det

finns pengar till nya glasögon, bilreparation eller insats till en lägenhet. Det innebär också att investera i sådant som kommer din huvudman till glädje idag.

En person som tycker om musik kan behöva bra hörlurar, sjunga i kör eller att få möjlighet att gå på konsert. En person som älskar hästar kanske kan behöva ägna sig åt ridning och hästskötsel. En person som tycker mycket om tåg kan behöva investera i en samling modelltåg eller prenumerera på en tidning om tåg.

Ung som gammal måste få möjlighet att leva som sitt bästa jag. Fundera därför över hur du kan använda huvudmannens pengar för att höja din huvudmans livskvalitet i vardagen.

ATT SPARA I FONDER OCH AKTIER

Placering i fonder och aktier innebär alltid en risk och du kan förlora pengar. På längre sikt är det dock ofta ett bra val av sparande. För vissa typer av placeringar behöver du ha överförmyndares samtycke. Det gäller till exempel aktier och specialfonder.

Du kan kontakta huvudmannens bank för att få rådgivning om sparande. Du är dock inte bunden av bankens förslag. Banken kommer troligen föreslå sina egna fonder och det är inte alltid de bästa alternativen.

Det är bra att jämföra olika fonder för att se hur står sig mot andra fonder i samma kategori. Det finns jämförelsesajter där du kan jämföra fonder; se exempelvis fondkollen.se. Titta både på fondens historiska avkastning och förvaltningsavgift när du jämför.

VAD KAN DU GÖRA UTAN ÖVERFÖRMYNDARES SAMTYCKE?

Vissa placeringar kan du göra själv utan överförmyndares samtycke. Det gäller till exempel placering på sparkonto i bank (kontrollera dock insättningsgarantin) eller i en värdepappersfond.

Hur vet man om en fond är en värdepappersfond?

Vad som är en värdepappersfond framgår av lagen (2004:46) om värdepappersfonder. Du kan kontrollera om fonden är en värdepappersfond genom att söka på Finansinspektionens eller Morningstars hemsida.

Finansinspektionen (fi.se):

Klicka på "Företagsregistret". Använd fritextrutan och skriv in den fond du vill söka på. Klicka på fonden. Under rubriken "kategori" står det om det är en värdepappersfond eller en specialfond.

Morningstar:

Sök på fondens namn på morningstar.se. Gå till rubriken ”Förvaltning”. Leta upp raden där det står ”UCITS¹ (EU-regler)”. Om det står ”ja” är det en värdepappersfond.

PLACERINGAR SOM KRÄVER ÖVERFÖRMYNDARES SAMTYCKE

Placeringar i till exempel aktier, specialfonder, kapitalförsäkringar och obligationer kräver vårt samtycke.

ANSÖKA OM SAMTYCKE TILL PLACERING

Det är bara gode mannen eller förvaltaren som kan ansöka om samtycke.

Huvudmannen är folkbokförd i Västerås Stad

Din ansökan ska vara ställd till Överförmyndarnämnden i Västerås. För att vara säker på att din ansökan tas upp vid kommande sammanträde ska alla handlingar ha kommit in till oss senast två veckor innan sammanträdet.

Hålltiderna hittar du på vår hemsida: www.overformyndarnamnden.se.

Huvudmannen är folkbokförd i Sala kommun

Din ansökan ska vara ställd till Överförmyndaren i Sala.

ANSÖKANS INNEHÅLL

Fyll i ansökningsblanketten ”Ansökan om överförmyndarnämndens samtycke till placering av den enskildes tillgångar” som du hittar på vår hemsida.

Följande handlingar ska bifogas ansökan:

- Kontoutdrag eller värdebesked som visar befintliga tillgångar.
- Eventuellt placeringsförslag från bank eller försäkringsbolag.
- Samtycke från huvudmannen (vid godmanskap) alternativt läkarintyg.
- Yttranden från anhöriga.

Om ansökan är komplett när den kommer in blir handläggningstiden kortare.

Den enskildes samtycke

Vid godmanskap ska huvudmannen samtycka till placeringen och då ska du bifoga ett skriftligt godkännande.

---

¹ Reglerna om värdepappersfonder är utformade efter ett EU-direktiv som heter Undertaking for Collective Investment in Transferable Securities (UCITS).

Ibland är huvudmannen så sjuk att hen inte kan lämna något samtycke. Då ska du istället bifoga ett läkarintyg som visar att huvudmannen inte kan höras angående placeringen.

Skriftligt yttrande från närmast anhöriga

Det är avslutningsvis önskvärt att skriftliga yttranden från den enskildes make, sambo och närmast anhöriga bifogas. Om dessa godkännanden bifogas kan handläggningstiden förkortas.

ÅTGÄRDER EFTER ATT SAMTYCKE HAR LÄMNATS

När placeringen är genomförd ska bevis om detta (till exempel kontoutdrag eller värdebesked) skickas till oss. Placeringen ska vara överförmyndarspärрад, vilket ska framgå av det bevis som skickas in.

ÖVRIGA PLACERINGAR

Om du vill göra en placering som inte finns beskriven i denna broschyr kan du ta kontakt med oss för att få mer information.

Kontakt

Postadress

Västerås stad
Överförmyndarförvaltningen
721 87 Västerås

Besöksadress

Port-Anders gata 3, T3

Kontaktcenter

021-39 27 25

E-postadress

overformyndaren@vasteras.se

Webbplats

www.overformyndarnamnden.se